

Tafla 2.4. Hæfnisþrep lesskilnings og hlutfall nemenda á hverju þrepi

Hæfnis- þrep	Neðri mörk þreps (þrep)*	Hlutfall nemenda sem geta leyst verkefni á við- komandi þrepi		LESSKILNINGUR: Lýsing á hæfni nemenda eftir þrepum
		Ísland	OECD	
6	708	1,0% íslenskra nemenda geta leyst verkefni á þrepi 6 og ofar (1% á þrepinu)	0,8% nemenda í ríkjum OECD geta leyst verkefni á þrepi 6 og ofar (0,8% á þrepinu)	Í verkefnum á þessu þrepi þarf nemandinn að draga ályktanir, bera saman og meta andstæðar upplýsingar í texta sem eru bæði ítarlegar og nákvæmar. Til að leysa þau þurfa nemendur að hafa fullan skilning á einum eða fleiri textabrotum og geta sambætt upplýsingar úr þeim. Í verkefnum þurfa nemendur að takast á við framandi hugmyndir, sérstaklega flókna upplýsingar og óhlutbundinn texta. Nemendur þurfa að setja fram tilgátur um eða meta á gagnrýninn hátt flókinn texta eða efni þeim framandi. Við mat á textanum þurfa þeir að taka tillit til fjölda viðmiða eða sjónarmiða og sýna fram á háþróaðan skilning á textanum. Endurheimt upplýsinga úr texta verður að vera nákvæm og fylgja smáatriðum sem ekki eru augljós af mikilli nákvæmni.
5	626	8,5% íslenskra nemenda geta leyst verkefni á þrepi 5 og ofar (7,5% á þrepinu)	7,6% nemenda í ríkjum OECD geta leyst verkefni á þrepi 5 og ofar (6,8% á þrepinu)	Verkefni á þessu þrepi sem fela í sér endurheimt upplýsinga, krefjast þess af nemandanum að hann finni og raði saman upplýsingum sem koma fram í textanum og meti hverjar þeirra eiga við hverju sinni. Við lausn verkefna þar sem nemendur þurfa að meta texta þurfa þeir að beyta gagnrýnni hugsun og setja fram eigin tilgátur sem krefjast sérhæfðar þekkingar. Túlkun og mat á texta þarf að byggja á nákvæmum skilningi á því sem lesið er þar sem innihald og gerð textans er ókunnugt. Í verkefnum á þessu þrepi eru hugtök oft sett í samhengi sem ekki er í samræmi við væntingar lesandans.
4	553	30,4% íslenskra nemenda geta leyst verkefni á þrepi 4 og ofar (21,9% á þrepinu)	28,3% nemenda í ríkjum OECD geta leyst verkefni á þrepi 4 og ofar (20,7% á þrepinu)	Í verkefnum á þessu þrepi sem fela í sér endurheimt upplýsinga þarf að finna og raða saman upplýsingum sem fólgin eru í textanum. Sum þeirra fela í sér túlkun á blæbrigðamun tungumálsins í hluta textans í samhengi við heildina. Í öðrum verkefnum þar sem nemendur fást við að túlka textann reynir á skilning og flokkun upplýsinga í áður óþekktu samhengi. Verkefni krefjast þess af lesandanum að hann geti notað þekkingu sína, jafnt almenna og sértaeka, til þessa að álykta eða meta lesefnið á gagnrýninn hátt. Lesendur verða að sýna nákvæman skilning á löngum eða flóknum texta þar sem innihald eða form getur verið framandi.
3	480	61,0% íslenskra nemenda geta leyst verkefni á þrepi 3 og ofar (30,6% á þrepinu)	57,2% nemenda í ríkjum OECD geta leyst verkefni á þrepi 3 og ofar (28,9% á þrepinu)	Til að leysa verkefni á þessu þrepi þarf að geta staðsett og í sumum tilfellum þekkt samband milli margra ólíkra staðreynda í texta og setja í viðeigandi samhengi. Túlkunar texta á þessu þrepi felst í því að tengja saman nokkra textahluta í því skyni að geta greint aðalatriði, skilið samband þar á milli eða finna merkingu orðs eða setningar í samhengi textans. Nemendur þurfa að geta tekið tillit til fjölda ólíkra efnisatriða þegar kemur að samanburði á andstæðum upplýsingum eða flokkun. Oft eru svörin sem óskað er eftir ekki augljós eða aðrar upplýsingar notaðar til að villa um fyrir nemandanum þannig að í textanum séu hindranir, s.s. staðhæfningar sem eru í andstöðu við væntingar lesandans eða neikvæð orðun texta. Túlkun á texta felst í því að geta tengt, borið saman og útskýrt lesmál. Við lausn sumra verkefna þarf nemandinn að túlka textann í tengslum við almenn þekkingaratriði. Önnur verkefni krefjast þess ekki að sýnt sé fram á nákvæman skilning á textanum heldur þurfa svörin að byggja á sérhæfðari þekkingu.
2	407	83,2% íslenskra nemenda geta leyst verkefni á þrepi 2 og ofar (22,2% á þrepinu)	81,2% nemenda í ríkjum OECD geta leyst verkefni á þrepi 2 og ofar (24,0% á þrepinu)	Í verkefnum á þessu þrepi þarf lesandinn að finna upplýsingar í texta sem stundum þarf að túlka eða meta hvort uppfylli mögulega einhver skilyrði. Í sumum verkefnum þarf að skilja megininntak textans, tengsl efnis á ólíkum stöðum í textanum eða móta sér skoðun sem byggir á hluta textans þar sem upplýsingarnar eru minnst áberandi. Verkefni geta falið í sér samanburð eða mat á andstæðum sem byggja þarf á einu tilteknu atriði í textanum. Dæmigert verkefni á þessu þrepi er að bera saman efnisatriði innan sama textans eða milli textabrota og byggja samanburðinn á eigin reynslu og viðhorfum.
1a	335	94,7% íslenskra nemenda geta leyst verkefni á þrepi 1a og ofar (11,5% á þrepinu)	94,3% nemenda í ríkjum OECD geta leyst verkefni á þrepi 1a og ofar (13,1% á þrepinu)	Verkefni á þessu þrepi krefjast þess af lesandanum að hann geti staðsett í textanum upplýsingar sem eru skýrt settar fram. Hann getur þurft að benda á meginefni frásagnar eða tilgang höfundar með texta um kunnuglegt efni eða setja fram einfalda tengingu á milli upplýsinga í textanum og almennra þekkingaratriða. Venjulega eru upplýsingarnar í textanum sem óskað er eftir áberandi og lítið ef nokkuð sem keppir um athygli lesandans. Lesandanum er sérstaklega bent á að meta þann hluta textans sem viðkoma lausn verkefnisins á við.
1b	262	98,9% íslenskra nemenda geta leyst verkefni á þrepi 1b og ofar (4,2% á þrepinu)	98,9% nemenda í ríkjum OECD geta leyst verkefni á þrepi 1b og ofar (4,6% á þrepinu)	Í verkefnum á þessu þrepi þarf lesandinn að finna ákveðið efnisatriði í skýrt framsettum upplýsingum í stuttum einföldum kunnuglegum texta svo sem í frásögn eða einföldum lista. Textinn sjálfur aðstoðar yfirleitt lesandann, t.d. með endurtekningu eða notkun á þekktum eða auðskiljanlegum táknum eða myndum. Það er lítið um upplýsingar sem keppa um athygli við þann texta sem lesinn er. Við túlkun þarf lesandinn að gera einfalda tengingu milli aðliggjandi textahluta.

* Nemendur með þessa einkunn eða hærra tilheyra þrepinu.